1ste. Jaargang. Curacao den 26n. April 1884. No 17.

AMIGOE DI CURAÇAO.

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50. voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI, No 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, *Curaçao*, — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba*, — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire*, — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anju.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

De Oranje Nassau

—o✝o—

Jongstleden Woensdag, een paar uren na zonsopgang, seinde de wacht op het fort Nassau de aankomst van een stoomboot onder Nederlandsche vlag.

„Naar Zee, naar Zee het oog gekeerd"!

En aanstonds gleden de blikken van honderden en honderden over de goudgroene waterbaan der Caraïbische Zee, ongedurig wachtende op de nadering uit het Zuid-Oosten en op de vergrooting van die donkere stip, welke daarginds zooeven ter kimme was uitgerezen. Wat men vermoedde, maar op dien dag nauwelijks nog durfde verwachten, ging weldra het gewapend oog tot volle zekerheid verheffen. Daar kwam dan, door zijn machtige schroefvleugelen voortbewogen het Stoomschip statig aanzweven over de wateren; hoog in top voerde het een vorstelijke kroon, en aan de achtersteven ontrolden zich blij en feestelijk de banen van de geliefde nationale vlag, op het blanke veld waarvan de heerlijke stralen onzer tropische zon het wapen van Nederland luistervol in goud deden schitteren.

„Dat is de *Oranje Nassau*", riepen nu allen: ook zij, die in het eerst maar moeielijke konden gelooven, hoe een Hollandsche Gezagvoerder, zelfs maar één etmaal vroeger dan hij verplicht was, de Curaçaosche haven kon binnenvallen, en dit alleen ter wille van spoed en activiteit! Daar was dan de *Oranje Nassau* op de kust, die nauwelijks op de hoogte van het schilderachtige Pietermaai gekomen, met een krachtig salvo de groetenissen van het Moederland aan de Kolonie Curaçao ging overbrengen. Neen, Curaçao liet zich bij de aankomst in zijne wateren van dit eerste schip der Nederlandsche Kon. West-Ind. Maildienst niet onbetuigd. Reeds hadden de schepen, die binnen lagen, zich met vlaggen getooid; bovenal praalde de *Caracas*, stoomschip van de Amerikaansche *Red „D"* lijn, in de kleuren van alle zee-natiën. Aan den mond van de haven, op de Batterij van het fort *Amsterdam* bevond zich de muziek van het garnizoen, en beneden, aan de zijde van Willemstad zoowel als van Otrobanda, verdrong zich een dichte menigte, welke niet alleen oog had voor den fraaien uitwendigen bouw van de *Oranje Nassau*, die meesterlijk Curaçao werd binnengeloodst, maar ook, wie men het aan kon zien, dat zij begreep of gevoelde dat er voor het dierbare Curaçao een oogenblik was aangebroken, waarop een ongewoon iets, een heuchelijke gebeurtenis zou plaats grijpen. En toen nu de plechtige tonen van het Nationale volkslied de *Oranje Nassau* met hartelijkheid en geestdrift verwelkoomden, kon men met een keurige uitdrukking van onzen historieschrijver Geraardt Brandt zeggen: *„De harten gingen open van vreugde; de blydschap blaakte ten aanschyn uyt"*.

———

Sommigen willen beweren, dat de *Oranje Nassau* niet minder dan een twintigtal jaren te laat op Curaçao is aangekomen. Al valt het niet te ontkennen dat de Nederlandsche handel zich hier niet weinig gras vóór de voeten heeft laten wegmaaien, en nu op eigen grond den strijd der concurrentie met machtige Maatschappijen zal moeten aanbinden, toch heeft deze eerste reis van het Nederlandsche stoomschip in allen opzichte, durven wij zeggen, ten goede gewerkt. Het is nu gebleken, dat er op den weg van Nederland over den Oceaan naar Curaçao plaats is voor meer dan één handelsvaartuig, voor schepen zelfs van meer dan ééne maatschappij. Gezwegen van den band, die nu vaster en inniger dan ooit tusschen het Moederland en Curaçao wordt toegehaald, zal ook, ten bate van beiden, aan den handel grootere uitbreiding en aan den handelsgeest meerdere levendigheid ten deel vallen. Daarvoor moest, uit den aard der zaak, deze tocht van de *Oranje Nassau* een proeftocht wezen; en krachtens ons verstrekte inlichtingen, moet men besluiten dat deze proef uitstekend geslaagd is, en de Maatschappij der Kon. West-Ind. Maildienst een schoone toekomst te gemoet gaat.

Hadden wij een blik mogen werpen in het reis-journaal van de *Oranje Nassau*, wij zouden op dezen eersten handelstocht dag in, dag uit, melding zien maken van *feiten*, die op de eerste plaats voor het vaartuig zelve en zijne uitnemende geschiktheid om zee te bouwen krachtig pleiten. Na de zeedagen zouden wij dan beurtelings aan de cordaatheid van houding en aan het degelijke handelsbeleid van den heer Gezagvoerder *W. J. C. ten Harmsen* onze hulde moeten brengen, terwijl hij buitendien getoond heeft dat hij de *right man* is *on the right place*, waar het er op aankomt, hier in de Nieuwe Wereld, met de Amerikaansche zeevaart en handelswetenschap in aanraking te komen. Een woord van welverdienden lof is men ook aan de flinke equipage van den *Oranje Nassau* verschuldigd; terwijl wij niet weinig verheugd zijn, dat de Zeer Eerw. Heer V. Jansen, Pastoor te San Wilibrordo, ons gemachtigd heeft, hier openlijk namens zijn Eerw. te verklaren, dat èn de geriefelijke inrichting van de compartimenten èn de hoffelijke bejegening en bediening aan boord op de algeheele tevredenheid en erkentelijkheid van de passagiers aanspraak konden maken.

Wij eindigen dan met onze beste heilwenschen uit te spreken voor de Nederlandsche Maatschappij der *Koninklijke West-Indische Maildienst*, en durven Haar reeds verzekeren van de hartelijke deelneming en krachtdadige medewerking van allen hier op de Curaçaosche Eilanden, wien de bloei der Kolonie en de eer van het Moederland boven alles ter harte gaat, en die in de Koninklijke vlag der Maatschappij een waarborg zien, dat zij steeds met edelen moed en rechtschapen geest den weg zal bewandelen, die alleen tot haar eigen bloei en tot welzijn van Nederland en Curaçao geleiden kan.

———

FENOMENO CREPUSCULAR.

—o✝o—

Fenómeno ta nifica toer lo ké den cualkier cos ta cai bao di nos bista, bao di nos observacion i particularmente toer lo ké ta parce raar i nobo na nos wowo. *Crepúsculo* ta e luz, koe nos ta mira mainta tempran promé koe solo sali i atardi despues koe solo a baha. *Crepuscular* ta lo ké ta toca n'e luznan-aí. Asina, *fenómeno crepuscular* ta e parcementoe raar koe nos ta mira na cieloe mainta i atardi, principalmente foi coeminzamentoe di Septembe di anja pasar. Toer hende di Curaçao lo por corda, com solo tabata berde, cieloe color di cinisi, i luna azul. I no poco sustoe hopi hende tabatien den nan coerazon mirando e cosnan-aí den un luna di memoria asina terribel pa nos. Danki Dios, toer a keda na nada.

Maar e fenómeno raar-aí ta sigi exita curiosidad di toer hende, i jama atencion principalmente di hombersabirnan di hinter mundoe sin koe ningun di nan té awor por a doena splicacion satisfactorio riba su causa.

E color raar di cieloe na salimentoe i na bahamentoe ta sigi toer dia koe cieloe ta limpi (principalmente na haltura (latitud) di New-York), sin embargoe k'é no ta asina tantoe manera na fin di anja pasar.

E fenómeno-akí, koe nos ta observa na diferente puntoe di mundoe coe variacion di mas i di menos foi fin di Augustus 1883, algun hende sabir ta bisa, koe ta causar di e cataclismo (disgracia masjar grandi) di isla di Java, di scupimentoe (erupcion) di varios volcan, i principalmente di erupcion di Krater koe a haci un isla henter di mees nomber zink den estrecho (pasaci smal meimei di dos tera) di Sonda, na cabamentoe di e lamar grandi, jamar Océano Indico. Despues di e cataclismo, nan a ripara den di e lugarnan-aja e color raarnan na cieloe, té solo mees a toema un color azul masjar sterki. Ma como n'é tempoe-aja e fenómeno no tabata presenta solamente na ora di crepúsculo, sino toer tem koe solo tabata riba horizon, nan tabatien razon di doena es explicacion koe nan a doena, es ta; e cantidad inmensa di sinici i gas koe e volcannan a tira coe un forza terribel, a forma un soorto di velo (waal) diki, koe solo su luz ta descompone ora é pasa aden. Poco despues di e catástrofe (disgracia grandi) di Java nan a mira e mees fenómeno-aí, un poco menos sterki den Oceano Pacífico, principalmente banda di meimei.

Si e promer fenómeno mirar na Java na tem di e cataclismo i esun koe nan a ripara den Pacífico, tini of nó di haci coe e fenómeno koe ta obserbar despues na diferente parti di mundoe, esta, e color particular di cieloe na ora di crepúsculo—ta un cos koe hende ta ignora, ni ta nos intencion di ocupa nos di e fenómeno di splikele, sino solamente nos kier doena cuenta di e observacionnan koe ta hacir, huntoe coe algun hipótesis (suposicion) koe nan a haci pa splikele.

Nan ta ignora tambe na ki tera di promé koe nan a ripara e fenómeno, pasobra na coeminzamentoe na principio é no a jama atencion; maar e promé noticia koe a ocupa atencion di homber científico, nan a jega foí Brazil na fin di Augustus. Despues nan a haja sabi koe na costa di Océano Pacífico i na Zuid América nan a mira e mees fenómeno na mees tempoe.

Na New-York i na barios otro Estadoe di Noord-América, nan a coeminza mirele na September, maské

é no a jega na toer su forza sino na November i December. E color koe té ainda nan ta mira e dianan koe cieloe ta limpi, no ta asina biboe ni ta ocupa un lugar asina grandi; ta un sorto di niebla (damp koe ta subi foi tera i coe frioe di Noord é ta haci aire scur) of vapor médio corrá i algun bez di un color di mamanja, koe ta haci klaar den aire i koe ta verdwijne poco-poco segun solo ta baha mas i mas foi horizon. Na coeminzamentoe na toer tera nan a kere, koe tabata causa local (di e lugar sool), ma prontoe nan a haja sabi k'é tabata general na henter continente Americano, i koe e mees fenómeno ta parce coe menos forza den crepúsculo di mainta.

Coe jegamentoe di vapornan trasatlántico, (es nan koe ta cruza Atlántico, di Europa pa America) nan a haja sabi, koe e fenómeno tabata mas general ainda, pasobra duranti henter nan biaga e vapornan a obserbele masjar briljante judá di e condicion favorabelnan di observacion marítimo (hací na laman).

Mas despues nan a averigua k'é tabata general den hinter globo (mundoe), coe mas ó menos forza segun diferente puntoe foi ecuador té na polo, tantoe Noord como Zuid. Di e manera-akí nan a obserbele na hinter Europa, na Egipto, na otro diferente lugar di Africa, na Siberia, na Oost-Indiën, na China, na Japan, i na Australia i Nueva Zelandia. Na algun tera di mas sterki tabata e color corá mas ó menos scur, i na otro tera diferente, nan a mira toer sorto di color di Regenboog broehá mas ó menos den otro, lo ké na coeminzamentoe a doena motiboe pa nan kere, koe tabata aurora boreal (ciertoe sorto di luz koe sâ sali na Noord durante e 6 luna-nan koe solo no ta sali). Aki na Curaçao, nos lo por corda masjar bon koe, duranti September i October foi mainta té atardi, cieloe tabata color di cinizi, solo tabata berde i luna azul. Maar e color berde di solo banda di atardi tabata asina sterki koe el a sorprende toer hende. Hasta tabatien algun, koe a toema solo pa luna, si tabata posibel, un luna jeen na West, atardi despues koe solo a baha! Té awor é ta sigi, no berde mas, sino solamente toer atardi tien un glans coral basta grandi, mientra tantoe tien un poco luz di crepúsculo.

(*L'é sigi*).

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

De stoombooten van de Red „D" lijn zullen van Curaçao naar New-York vertrekken: 7, 16, 27 Mei —zij worden uit New-York hier verwacht: 4, 14 en 31 Mei.

— Het Stoomschip *Valencia*, van de „Red D line" zal eerst heden binnenkomen.

— De Nederlandsche driemastschoener *Koerier*, kapt. Wykmeyer is l. l. Maandag hier binnengevallen.

— *Vertrokken* heden middag: de *Oranje Nassau*, Gezagv. W. J. C. ten Harmsen, via Trinidad, Demerari en Paramaribo *naar Amsterdam.*

— In het hoofdartikel van ons blad is de aankomst alhier vermeld van de *Oranje Nassau*. Het stoomschip — van 1390 tonnemaat, met eene lengte van 71,65 m., breedte 10,06 m. bij een diepgang van 4,60 m., terwijl de machine gewerkt heeft met een vermogen van 856 pk.— mocht reeds in den namiddag van den dag zijner aankomst Z. Excell. den Gouverneur dezer Kolonie en familie, alsmede den heer Mr. J. P. Smeele, Procureur Generaal en den heer Commandant van Zr. Ms. Stoomschip de *Alkmaar* aan boord ontvangen. Ook Z. D. H. Mgr. H. J. A. van Ewijk vereerde Vrijdag morgen de *Oranje Nassau* met een bezoek.

Dit eerste stoomschip van den *Kon. W.-Ind. Maildienst* heeft gedurende zijn verblijf in onze haven menigvuldige blijken ondervonden van oprechte belangstelling en warme sympathie, waar het om onderscheidene redenen dan ook terecht aanspraak op kan maken.

Wij weten dat, van zijnen kant, de heer Gezagvoerder zich over deze eerste kennismaking met Curaçao en de Curaçaonaars hoogst voldaan gevoelde; maar niet weinig verheugt het den *Amigoe di Curaçao* hier namens Zijn Edel Gestr. aan alle Ingezetenen van Curaçao oprechten dank te mogen betuigen voor zooveel hulde aan de *Oranje Nassau* en de Nederlandsche Maatschappij bewezen, en hun tevens een hartelijk „*Vaartwel*"! toe te roepen.

NEDERLAND.

Koninklijke West-Indische Maildienst.

De Koninklijke West-Indische Maildienst is op Donderdag 27 Maart onder groote belangstelling van een talrijk publiek geopend. De kop van de Handelskade leverde inderdaad een aangenaam schouwspel op. Het prachtige stoomschip *Oranje Nassau* lag gereed, om den eersten tocht te aanvaarden. Ongeveer half tien waren de passagiers, 12 in getal, aan boord, en gaf de stoomfluit weldra het sein, dat alles voor de afvaart gereed was. De directie en commissarissen met hun dames waren bereids aan boord gekomen, waar inmiddels de muziek van den onmisbaren Sonnemann stond te wachten. Even vóór 10 uur verschenen een 30-tal leerlingen van de Handelsschool, onder aanvoering van een paar leeraren, aan boord, om ook van hun belangstelling in dit heugelijk feit blijk te geven.

Namens hen bood de zoon van mr. N. J. den Tex aan kapitein Ten Harmsen een fraaie vlag aan, in het midden waarvan het nederlandsche wapen prijkt. Deze dienst, zeide de jeugdige heer den Tex, had zoozeer de belangstelling van geheel Nederland gewekt, dat Z. M. de Koning als blijk van HD. sympathie aan de Maatschappij vergunde het predicaat „Koninklijk" te mogen voeren. Zij was door Nederlandsch geld tot stand gekomen, en dit beteekende mede niet weinig. De Handelsschool wilde niet achter blijven, waar een nieuwe bron voor handel en scheepvaart werd geopend. De Handelsschool hoopte, zeide de heer den Tex, dat die vlag vele jaren, zoowel hier als in de Indiën, mocht wapperen.

J. G. Baron Tindal dankte de jongelieden voor het kostelijk geschenk. Het zou den groet van het vaderland aan zijn koloniën in het Westen overbrengen. Deze vlag zou bij het bestuur steeds een aangename herinnering zijn aan de toekomstige handelaren te Amsterdam.

Nadat de muziek hierop het *Wien Neêrlandsch Bloed* had doen hooren, dankte de heer P. N. Muller ook de jongelieden voor hun blijk van sympathie in deze onderneming. Het zou spoedig 50 jaar geleden zijn, dat hij de kantoorkruk had bestegen; en dat deze niet voor geest en lichaam doodend was, daarvan mocht spreker zelf ten bewijze strekken. Het deed hem genoegen, dat de jongelieden een vlag ten geschenke hadden gegeven, en hij hoopte, dat zij langen tijd met eere zoowel hier als elders onder die der vreemde volken mocht wapperen. Met een „Leve de Handelsschool van Amsterdam!" door vele aanwezigen herhaald en achtervolgd door fanfares der muziek, trokken nu de jongelieden van boord, om op de *Zwaluw* de *Oranje-Nassau* tot aan IJmuiden uitgeleide te doen.

Voor den derden keer gaf nu de fluit een sein. De touwen werden losgemaakt, en prachtig en statig, onder begunstiging van fraai weder — moge dit een *bonum omen* zijn voor dezen dienst—werd de eerste tocht ondernomen.

Gedurende het collation, dat de directie haar gasten aanbood, werd het allereerst het woord gevoerd door den heer Tindal, die in warme woorden hulde bracht aan Z. M. den Koning, die voortdurend hoogstdeszelfs belangstelling had getoond: allereerst tijdens het nemen van iniatief door het leggen der kiel door H. M. de Koningin en ook door het verleenen van de vergunning tot het voeren van den naam van *Koninklijk West-Indische Maildienst*. Aan Z. M. den Koning werd hiervan per telegram kennis gegeven. Verder bracht spreker zijn dankt uit aan allen, die hadden medegewerkt tot het tot stand brengen dezer nieuwe lijn, welke bestemd is om nieuw leven te brengen in den handel tusschen het Moederland en zijn W.-I. Koloniën; en speciaal aan de commissarissen, die door hun persoonlijke invloeden zooveel tot het welslagen hebben bijgedragen. De heer P. N. Muller, president-commissaris, dankte de directie voor de moeite en tijd, die zij aan de zaak heeft ten offer gebracht. De heer C. W. R. Scholten Jr. dronk op de *Kon. Ned. fabriek van Stoom- en andere Werktuigen*, en wenschte dat vooral na afloop dezer eerste reis mocht blijken, dat het schip in alle opzichten voldeed aan de verwachtingen die thans gekoesterd worden. De heer Schouten, passagier, dronk op den goeden uitslag, en de heer Bos Reitz dankte voor de goede ontvangst, den passagiers ten deel gevallen. De heer P. N. Muller dronk op de Handelsschool waarop door de heeren Hulsman en Den Tex werd geantwoord. De heer Hartsen dronk op den bloei der kolonie, de heer Muller op de Marine, waarop door den heer Bowier werd geantwoord. Tal van toosten volgden, waarna het schip juist kwartier voor 3 in zee was.

Wij bevonden ons ook aan boord, aldus schreef de Redacteur van *Het Huisgezin*, om — met zijne bloedverwanten en vrienden— afscheid te nemen van den pastoor van *San Wilibrordo*, die op nieuw het vaderland en alles wat hem dierbaar is ging verlaten, om naar zijne parochianen terug te keeren. De ijverige missionaris vertrok met een hart vol innigen dank voor de ondubbelzinnige blijken van sympathie, welke hij mocht ondervinden, en voor de milde bijdragen, welke hem zijn geschonken. „Zeg aan uwe brave, milde gevers," sprak hij op het laatste oogenblik, „dat ik nimmer zal vergeten wat zij voor mij gedaan hebben, en dat ik met mijne brave, maar arme parochianen zal blijven bidden voor alles wat hun eeuwig en tijdelijk belang kan bevorderen."

De eigenaars van de *Nisero* hebben van het departement van Buitenl. Zaken bericht ontvangen, dat de commandant van de *Pegasus* en de heer Maxwell eene bijeenkomst met de radjah van Tenom hebben gehad. Hunne zending echter heeft geen resultaat opgeleverd, maar de gevangenen waren goed van leeftocht voorzien, en er zijn hun nog levensmiddelen en medicamenten toegezonden.

Dat is dus een jammerlijke teleurstelling, en het eenige lichtpunt dat deze noodlottige zaak aanbiedt, is de verklaring van de Engelsche afgevaardigden dat de gevangenen goed worden gevoed.

Intusschen is en blijft hun toestand hachelijk. Men herinnert zich ongetwijfeld dat de kapitein van de *Nisero* verlof van den radjah van Tenom bekomen heeft, om zich naar Oleh-leh te begeven, op voorwaarde dat hij terugkeere. Mocht hij echter hieraan te kort schieten, dan zou zijn neef, die zich onder de schipbreukelingen bevindt, het hoofd er bij verliezen. Genoemde kapitein is evenwel naar Engeland teruggekeerd en deze handelwijze wordt in een ingezonden stuk in de *Strait-Times* terecht ten sterkste gelaakt.

Door het breken van zijn woord, wordt daar gezegd, heeft de kapitein zijn scheepsvolk in nog gevaarlijker toestand gebracht, en zijn houding moet het wantrouwen der inboorlingen tegenover Europeanen en zelfs Engelschen hebben vergroot.

Aan de *Haagsche Ct.* wordt de volgende curiositeit geschreven:

„Men heeft bij het bezoek der Transvaalsche deputatie veel geschreven over festiviteiten, audienties, diners en soupers; maar nog nergens is gemeld hoe zwaar hare leden wegen.

„Welnu, bij hun bezoek aan de Polytechnische school te Delft op 4 Maart ll., hebben de heeren op het ijklokaal aan de waag uit aardigheid zich laten wegen, waarvan de uitkomst was: De heer Du Toit 82 kilo, de heer Krüger 96 kilo en de vechtgeneraal Smit, 103 kilo.

„Hoe zwaar de Transvaalsche heeren wogen, toen zij de Transvaal verlieten, is ons niet bekend."

ROME.— De Romeinsche Correspodent van *La Revue de Lyon* vraagt, of de Katholieke Mogendheden, of vooral de Keizer van Oostenrijk en de President der Fransche Republiek, het er bij zullen laten, dat de internationale bezittingen der Propaganda, ook op het gebied van letteren, oudheid-en volkenkunde merkwaardig, zullen worden verkwanseld aan eene junta van liquidatie, welker leden niet eens door de politie vertrouwd worden [getuigen de huiszoeking, verricht bij den intendant der financiën te Caserta, lid der junta]. Voortaan zouden zelfs legaten en giften uit Frankrijk, Spanje, Oostenrijk of elders [gelijk er zoovelen ingekomen zijn] vervallen in handen van eene staatscommissie, wier oneerlijke praktijken worden verbloemd, om niet de regeering van koning Humbert zelve te compromitteeren. Niet alleen, dat de kanselerij der Propaganda en het College dier instelling de zaak der Christelijke beschaving alom bevorderen; er is ook eene polyglotte boekdrukkerij aan verbonden, waar op het oogenblik o. a. de Bijbel in het Hebreeuwsch en de gezamenlijke werken van den H. Thomas van Aquino, voor geheel de geleerde wereld van aanbelang, gedrukt worden, zoomede eene bibliotheek van cirka 45;000 zeldzame werken en eene ethnografisch museum, dat met het Britsche museum kan wedijveren en op het punt van Cosmopolitische volkomenheid alle musea van dien aard overtreft. Wanneer deze kostbare inrichtingen, door internationale zorg tot stand gekomen, en van internationaal belang, in handen geraken van lieden, op wie de pleidooien van de adv. Giordani en Corti, welke in naam van het volkenrecht de Propaganda verdedigden, geen vat hebben, dan zal het bijna gelijk staan met eene plundering door Tartaren of Arabieren. Het is met de junta, die nu ook de goederen der Propaganda zou inpalmen, reeds zoover gekomen, dat de benoeming van een Koninklijk Commissariaat van Contrôle noodig is geworden. Telkens verneemt men van verduisteringen en valsche handteekeningen; een der voornaamste leden van de junta tot liquidatie der Kerk-en Kloostergoederen, tevens intendant van financiën te Caserta, staat nu te recht, beschuldigd van namaak van coupons der Italiansche Staatseffekten; hij betaalde met valsche coupons uit. Deze bedrieger is niet aan de justitie overgeleverd; doch er is een staats-onderzoek ingesteld, dat op niets anders zal uitloopen, [gelijk de vele andere onderzoekingen naar de bedrijven der junta] dan op het in den doofpot stoppen ook van dit geval. De vraag is echter nu, zoo besluit de correspondent, of ook internationale goederen aan de willekeur en de schelmerij van zulke lieden zullen en mogen overgeleverd worden.

CARACAS—Graal. JOAQUIN CRESPO, de nieuwbenoemde president van Venezuela, zal den 27sten dezer te 3 uur des namiddags den eed op de constitutie afleggen. Het afsterven van een zijner dochters heeft de plechtigheid tot dien dag doen uitstellen.

OOSTENRIJK.— Te Weenen heeft men een brief ontvangen, door een missionnaris, pater Geyer, uit Assoean geschreven op 6 Maart. De schrijver verklaart dat sedert de zegepralen van den Mahdi de slavenhandel op groote schaal gedreven wordt in Kordofan. De slaven, die op de markten in Soedan te koop geboden worden, zijn zoo talrijk, dat hun prijs, die vroeger 50 à 80 Oostenrijksche thaler bedroeg, op 20 thaler gevallen is.

DUITSCHLAND.—Volgens een dépèche uit Engeland aan de *Neue Freie Presse*, is men thans bezig met een internationale geheime politie te vormen, die in last zal hebben de socialisten te bewaken. De agenten zijn 50 in getal, onder welke 12 Engelschen, 8 Ieren en Amerikanen en de rest Russen, Franschen, Duitschers, Italianen enz. De gewezen secretaris der Iersche policie, de heer Jenkinson, is met de organisatie belast.

— De heer Krupp te Essen heeft het telephoonnet in zijn fabriekstad met 96 posten, doen aanleggen door de *Nederlandsche* Bell-Telephoon.

LONDEN.— Blijkbaar gaat men hier in Engeland toebereidselen maken voor een tweeden veldtocht naar Khartoum en wel om tegen het najaar reeds op te rukken. Men gelooft echter, dat Sir Samuel Baker, maar te vergeefs, op een zomerveldtocht heeft aangedrongen want hij verzekert, dat Generaal Gordon zich er niet langer dan 2 maanden meer zal kunnen handhaven.

BRONNEN VAN MINERAALWATER OP ARUBA.

(Particuliere Correspondentie).

Tot den rijkdom van den bodem an het eiland Aruba behooren onetwijfeld eenige bronnen van mieraalwater, die daar aanwezig zijn. Dr. D. de Loos van Leiden, die et bitterwater van Antikoeri scheiundig onderzocht heeft, getuigt dat it water even geschikt is om in en handel te worden gebracht als oovele bitterwateren in Europa die ij duizenden en duizenden flesschen vorden verkocht. En indien dit zoo s met het bitterwater van Antikoeri zal zulks ook wel het geval ijn met twee andere bronnen van itterwater op Aruba, de eene bij ette de andere bij Fontein. Daarenoven is het Epsom-zeut, dat uit het itterwater kan gewonnen worden, ok een zeer geschikt handelsartiel.

Om bovenvermelde bronnen te exloiteeren behoeven ze slechts afgeloten te worden, zoodat ze in den egentijd niet door zoet water woren overstroomd, gelijk thans het eval is.

De analyse van het bitterwater an Antikoeri is als volgt: Een Lier bevat 11,16 Gram minerale zouen, voor een deel bestaande uit agnesium zouten, waaraan de bittere smaak is toe te schrijven. Het ehalte aan Chloor bedraagt 6.64 ram; dat aan magnesium 0,54 Gram er Liter. Voorts bevat het water wavelzuur, zeer weinig kalk, zouen van alkalien, alsmede veel zwaelwaterstof, zelfs aan den reuk geakkelijk te herkennen. Of dit gas en bestand deel is van het natuurjke water dan wel of het ontstaan door de reduceerende werking van rganische stoffen op zwavelzure outen, durft Dr. D. de Loos niet te eslissen. Koperzouten zijn geheel fwezig, daarom is de vrees, die bij menschen op Aruba bestaat dat zij oor het drinken van dit water vergifgd mochten worden, ongegrond: ingendeel kan een gepast gebruik van t water om zijne laxeerende eigenhap zeer heilzaam wezen. Berent men het magnesium als chloor agnesium, dan bedraagt dit 2,13 ram per Liter. Het overige moet n bestaan uit Chloor-verbindingen zwavelzure kalk. (Tijdschrift tot ev. van Nijverh, 1883 stuk 12).

Eene andere minerale bron op Aba is die, welke bij de Oranje-stad n zuiden van het fort Zoutman oner kalkrots zich bevindt en in zee tloopt. Deze warme bron moet, naar en beweert, zeer heilzaam wezen tot enezing van rheumatische aaneningen en daarom zal Dokter T. Epp te Curaçao een grooten enst aan de wetenschap bewijzen dien ZEd. dit water langs scheiundigen weg gelieve te onderzoeen.

ORANJE NASSAU

Den nos artikel di cabez nos a irbi es koe ta sigi:

Dia razon pasar, algun ora des-es di salimentoe di solo nan a ci senjá na forti Nassau di un por coe bandera Hoelandes.

Naar Zee, naar Zee het oog gekeerd"!
Na laman, na laman toer wowo bird).

I na momentoe bista di mil i mil bata rondia riba e sabana berde oro di Caraïbische zee (laman di aribe) sperando sin pacenci un punte pretoe den Zuid-Oost bira granpoco poco i jega cerca, un para koe ta landa riba horizon. ké nan tabata supone, maar koe enas nan tabata tribi warda e dia-, pronto a bira un cos sigur den as di kijker-nan koe tabata dirigi é. Mirèle bini deftig i magestuoso ba su hala di schroef i coe su forza candela; un vapor hoelandés; na top di mas haltoe hende por a ira corona real i na popa tabata ilja e colornan alegre i di fiesta nos bandera nacional, asina stimar, a e fondo blancoe camina straal nos solo tropical tabata lombra riba arma di Hoelanda coe un claridad magnífico.

Ta *Oranje Nassau*, toer hende a sclama manera coe un stem só: boso nan tambe koe ta leza es-akí lo haja duroe di kere, koe algun bé un Captan Hoelandés lo por a jega den haaf di Curaçao un poco mas tempran koe é ta obligá, i solamente pa motiboe di diligencia i actividad. Atá *Oranje Nassau* riba costa; apenas el a jega na haltura di Pietermaai coe su bista di potret, nos a tende coemindamentoe di nos Madre-patria k'el a trece pa Colonia Curaçao meimei di zona i hoema di un salvo. Nó, Curaçao no a moestréle indiferente pa jegamentoe den su awa di e promé vapor di Nederlandsche Koninklijke West-Indische Maildienst. Toer barcoe den haaf a hiza nan bandera di fiesta, principalmente vapor *Carácas* di Red „D" Line Americano a saca na laria bandera di toer nacion marítimo (koe tien costa i barcoe). Riba Batterij di afó di forti Amsterdam na boca di haaf muziek militair tabata sona coe alegria, i abao tantoe na Punda como na Otrobanda tabatien un tao grandísimo di hende koe tabata contempla coe gustoe boenita figura di *Oranje Nassau*, koe Loods a trece aden, asina manera un rey ta drenta su paleis; no solamente nan a manifesta e curiosidad particular di ora un cos nobo ta sosode, sino tambe nan tabata moestra, koe un momentoe di alegría tabata pa Curaçao di mira un cadena mas boenita i sterki pa trece mas cerca di e tera-akí e nacion k'é ta stima tantoe, nos Madre-Patria. I despues koe noot solemnenan di marcha Nacional a stop di manifesta na *Oranje Nassau* su „bon biní" lo nos por a bisa coe boca di nos scirbidó di historia Gerardt Brandt e palabra boenitananakí: *De harten gingen open van vreugde; de blydschap blaakte ten aanschyn uyt.*

[Toer coerazon tabata habri di contentoe, alegria tabata lombra den toer cara.]

Algun hende kié sigura, koe *Oranje Nassau* a jega Curaçao muchoe laat, por lo menos bienti anja. Maské hende no por ninga, koe comerci di Hoelanda a laga otro hende corta, na su pia mees, masjar hopi jerba koe mester tabata di diele, i koe awor, den su tera mees e mester haci competicion coe varios otro compania poderoso, toch e promé biaga akí di vapor hoelandés, nos por tribi bisa, a jega coe bon pia. A sali na klá awor, koe riba camina di Hoelanda pa Curaçao riba Ocean, tien lugar pa mas di un barcoe di comerci, sí, pa mas di un companía mees. Sigur awor, koe nan a mara e cinta di seda, koe mester a uni Curaçao koe mas forza i mas íntimo na Hoelanda koe nunca, pa beneficio di toer dos, ta di spera negoci lo bira mas grandi i koe spiritoe di negoci lo anima mas. P'esai ta natural, koe e biaga-akí di *Oranje Nassau* meste ta un biaga di *poerbamentoe;* segun nos ta informa, e biaga di *poerba*-akí a sali masjar bon, i koe Compania di *Kon. West-Ind. Maildienst* ta mira un porvenir bentahoso.

Si nos por tira un bista riba *boeki di biaha* di *Oranje Nassau*, lo nos mira dia pa dia di é promé biaga-akí hopi *cos* scirbí, koe lo pleita masjá na fabor di e barcoe mees i su magnífico propiedadnan di navega. Despues di e dianan di navegacion lo nos meste haci nós alabanza un bez na sinceridad di tratoe i otro bez na tacto mercantil di Kaptein *W. J. C. ten Harmsen,* koe ademas di esaí, a moestra koe é ta *the right man in the right place,* ora jega ocasion pa por drenta den cirkel di navegacion i ciencia mercantil Americano, akí den Mundoe Nobo [América]. Nos debe también un palabra di alabanza na e bon tripulacion di *Oranje-Nassau;* mientras nos no ta poco contentoe koe Rev. Pastoor V. Jansen, di Wilibrordo, a doena nos autoridad di declara públicamente na su nomber i na nomber di hopi otro passagiers koe a bini abordo, koe tanto sistema di comparticion como tratamentoe fini i agradabel a bordo a doena nan motiboe pa ta hinteramente satisfecho i masjar agradecido.

Aki lo nos caba nos artikel coe manifestacion di nos deseo mas di coerazon pa prosperidad i adelanto di Nederlandsche Maatschappij der *Koninklijke West-Indische Maildienst,* i nos ta tribi sigurele e parti di coerazon i cooperacion poderoso di toer hende di Curaçao i otro Islanan koe ta tokele, pa kende florecementoe di e Colonia-akí i honor di Hoelanda ta di mas grandi interes, i koe ta mira den di e bandera Real di e Maatschappij un garantía, koe semper l'é sigi coe coerasji nobel i spiritu di rectitud e camina, koe solamente por hibelo na prosperidad i florecementoe di Hoelanda i di Curaçao asina stimá!

Artikel mandar.

Curazao, Abril 26 di 1884.

Señor Editor!

Como mi ta considerá bo courant pa e amigoe mas berdadero di nos, mi ta spera koe p'esaí lo bo permitími un lugá den su respetable columnanan, publicando lo sigiente, bao di título:

UN PASTEL.

MUNDOE. — NACEMENTOE. — BIDA. — COMPORTACION. ÁNIMO. CONCIENCIA. REFLEXCION. AMISTAD. INGRATITUD. LUHO. — ORGULLO. — MORTO.

Mundoe, ta un círculo koe ta contené diferente criatura, i den nan tien ún koe ta nos; nos koe *vários* ta pensa o ta kere hopi idea falsoe, i koe muchoe bez ta cometé miles mal accion, ofendiendo otro koe ta nosmes próhimo, den e dos-tres dianan di existencia koe ta concedé na nos, sin corda riba e último momentoe, e momentoe koe toer fandanga a jega na nan fin berdadero. Es ora-aí, toer esnan koe a worde ofendé o koe a sufri es ultrage o menosprecio, lo keda murmurá i hari toer e locuranan pasá di e actor, o sea su comedia ridícula, den cual é tabata desempeñá miles papel di payasoe.

Nacementoe, ta e instante koe nos ta parce den e mundoe di vanidad, den e lugá koe toer cos ta pasa manera nubia o sombra pasagera. ¡Cuántoe di nos ta nace pa sufri solamente martirio, miseria, i hasta menosprecio kizás pa nos pobre situacion! ¡Cuántoe ta nace coe estrella di mas brillante, coe corona di felicidad, adorná coe diamanta di mas fini, pa ocupá puesto di mas noble, i considerá pa sociedad kizás pa nos rikeza!

Bida, ta e dráma den cual muchoe di nos ta haci papel di galan, mayor parti ta gusta di malvado, ótro ta preferá di gran señor, i miles ta caï coe di pepito; sí, e dráma koe nos no sabi e ora koe ta jega su último acto, ni com ta su desenlace.

Comportacion, e base principal koe nos meste sustené coe toer precaucion posible na decencia i modestia; detestá toer mal amistad, ser obedecido i coe reverencia na nos superiornan, conformá-nos semper den nos situacion coe humildad i honradez; i di esaí-nan nos lo gana prestigio, i haja amor i simpatía di toer otro.

Animo, lo-ke nos meste tien den toer cos bon, den toer idea noble i den toer camina di progreso i civilizacion. ¡Cuántoe di nos, koe pa falta di ánimo, ta alehá sociedad, e aprecio principal di nos mundoe, i biba retirá i solitario! Pero ¡ki imbécil! ¡siendonos coe un conciencia puro i un sentimentoe noble, aunke artesano i pober, pero honrado, laga nos cohe e camina santa sin ningun temor, i despedazá e cadena di cobardía koe inhustamente ta tene nos!

CONCIENCIA, cuál muchoe di nos no ta poseé; sí, toer por tien-é, pero un tantoe tien-é maloe i ótro kizás bon; ¡Cuántoe di nos ta arruiná otro muchoe bez! ¡Cuántoe, pobre artesano, ta traha di dia i tien bez hasta nochi, p'é mantené miserablemente su estado i di su familia, i di un momentoe na otro, ora di su reposo, ta bini *ún* o kizás dos, coe un coerason infernal, coe un *conciencia horrible,* i coe hasta intencion di a...... na momento di ánsia di su fuga p'é satisfacé e mal deseo koe a cubri o apoderá su mente, arruinando su próhimo pa semper, o caus'é un partida di anja di trabao k'é meste bai traha coe amargura riba e camina di miseria sin sosiego ni descanso, p'é paga e débe di e pérdida k'él a sufri n'e instante-aí door di e malvado.... ...! ¡I ken sabi si ta posible koe den e poco dia koe a rest'é di su existencia, l'é por cubri o remediá tal débe causá pa su *colega,* i alcanzá n'e suma chikí o grandi, koe lo no laga duda, k'él a gana durante e dianan pasá coe muchoe sudor i fatiga! Mientras-tantoe e pober ta lucha coe e camina nobo, su *vencedor* ta mir'é coe un fisonomía di hipocrecía. Muchoe bez Dios ta moestra na tal *mónstruo* toer clase di felicidad, i poco despues e mes tesoronan-aí ta sirbié di remordimiento na su crímennan o na su mal accionnan, i mas tardi o por último lo alcanc'é su castigoe, sea visible o invisible.

"Un dia *Crímennan* a sali fo'i abismo di e antiguo Tártaro (†), i na un ora fatal nan a cohe camina di nos globo; auto e ora-aí hende a mira yerba di januranan moeri, rama di palocnan seca, coenucoenan fértil bira árido; culebra tabata jena riba nan camina i palabrúa tabata jena aire coe nan gritoe lúgubre. Sinembargo e troepa infernal-aí, birando su cabez, pa casualidad, a mira k'é tabata persigí. ¿I kiko tabata persigié? CASTIGOE, koe, apoyá riba un kruk, tabata sigi *Crímennan* coe su paso lento. "¡Ah!", esnan-akí a esclamá, "¡e biaha'ki nos no tien miedoe koe BO lo alcanzá-nos!" "¡Sigi core!", CASTIGOE a respondé-nan, "¡sa dura algun bez largoe tem promé mi alcanzá boso, pero boso no por scapAMI nunca!".

(†) Tártaro ta, segun mitología, e lugá bao di tera oenda mal hendenan ta bai despues di nan bida.

Reflexcion. "Botanistanan (*) tien un clase di planchi koe nan ta jama *incompleto;* hende por bisa mescos koe tien hende incompleto: t'esnan koe nan deseo i nan esfuerzo no ta proporcioná na lo-ke nan ta capaz di haci i di producí. Hende di mas mediano por ta completo si é sá di tene límitenan di su capacidad i di su talento. Ma cualidadnan di mas brillante di naturaleza ta worde oscurecé, pagá afó i anikilá, si e medida hustoe-aí, asina necesario den toer cos, bin fálta. Hende ta sinti e maloe-aí frecuentemente den e tem-akí koe nos ta den, principalmente den rangonan di esnan koe ta ocupánan coe administracion superior i legislacion. En efecto, hende ta aleo di satisfacé na exigencianan, koe ta crece mas i mas, di un época koe kié toer cos realizá coe di mas grandi rapidez. Solamente hendenan prudente i activo koe conocé nan forza i ta sirbinan di é na medí i coe circunspeccion, lo bai aleo den asuntoenan di mundoe, i lo laga un nomber imperecedero den historia, no obstante djentenan di ingratitud humano."

(*) Botanista ta hende koe conocé yerba.

N.

(E ta sigi.)

Fuente di awa mineral NA ARUBA.

Sin duda ta pertenecé na rikeza di suela di Aruba algun fuente di awa mineral koe tien aí.

Dr. D. de Loos di Leiden, koe a

analiza kimicamente awa amarga di Anticoeri, ta sigura koe e awa-aí ta mees bon pa bende den comerci koe hopi otro awa amarga di Europa koe nan ta bende na mil i mil bottel. I si ta asina coe e awa amarga di Anticoeri, probabelmente lo ta asina també koe e otro dos fuente di awa amarga na Aruba, unoe cerca Yette i otro cerca Fontein. Ademas e Epsomzout. koe lo nan por gana for di e awa amarga, ta un artikel masjar bon pa comerci. Pa explota e fuentenan, koe nos a nombra, no tien mester, sino di cera nan, pa nan no broeha coe awa duci na tempoe di awaceroe, manera ta socede awor.

Análisis di e awa amarga di Anticoeri ta asina: Den 1 liter tien 11,16 gram di saloe mineraal, pa un parti koe ta saloe di magnesium, lo ké ta haci su smaak marga. Su cantidad di cloro ta 6,64 gram i di magnesium 0,54 gram pa liter. Ademas é tien ácido sulfúrico, masjar poco kalki, saloe di potasium coe hopi hidrógeno sulfurado, koe hende por conoce na su holor mees. Dr. D. de Loos no ta tribi bisa di si e gas-aí, ta un parti di e awa natural, of si é ta formar di efecto reductor di materia orgánica riba saloe di zwafel. E no tien ningun saloe di koper; p'esai e miedoe, koe hende di Aruba tien di ta venenar si nan bebe e awa, ta hinteramente sin fundamentoe; al contrario, un usoe prudente di e awa-ai por ta masjar salur pa motiboe di su propiedad di habri barrica (laxante). Si nan conta e magnesium pa cloruro di magnesium (sal amoniac) anto lo tien 2,13 gr. pa liter. Toer sobrá anto lo ta composicion di cloro i saloe di ácido sulfúrico (sulfato) di algun alcali i un poco sulfato di kalki.

[Tijdschrift tot bev. van Nijverh. 1883 stuk 12].

Otro fuente di awa mineral na Aruba, ta es un koe ta cerre cerca Oranjestad na zuid di forti Zoutman bao di baranca di kalki. E fuente di awa cajente-aí, segun nan ta sigura, meste ta masjar bon pa cura enfermedadnan koe tien coneccion coe reumatismo. Ta p'esai Dr. C. F. Epp di Curaçao lo haci na ciencia un grandi sirbici si é kier tien e bondad di analiza e awa-aí kimicamente.

"Impr. de la Libreria" de A. Bethencourt é h[ijos]